

KATEDRA ZA OPERACIJSKE SUSTAVE

Administracija Otvorenih Operacijskih Sustava

Lab 04 – Korisnici i grupe

Sadržaj

Uvod	2
Priprema za vježbe	2
Vježba 1. Kreiranje korisnika i grupa	3
Vježba 2. Dodjeljivanje prava	3
Dokumentiranje vježbe	3

Uvod

Unutar Linux sustava postoji administratorski root korisnik tzv. **superuser** i ostali korisnici. Superuser korisnik ima ulogu kreirati ostale korisnike i dodjeljivati im prava. Svi korisnici na Linux sustavu mogu raditi u paraleli odnosno imaju mogućnost multi-taskinga (Linux je dizajniran da više od jednog korisnika može pristupiti sustavu).

Zbog mogućnosti da više korisnika radi istovremeno, te da sustav radi ispravno (drugi korisnik ne smije narušavati rad prethodnog), unutar Linux sustava postavljamo **prava** na razini korisnika odnosno grupa:

- Pravo Čitanja (**Read**)
- Pravo Pisanja (**Write**)
- Pravo Izvršavanja/Pokretanja (**Execute**)

Trenutni korisnik može vidjeti svoja prava na datoteke pomoću naredbe: `ls -l (i whoami), id username`

Promjena korisnika na Linux operativnom sustavu se radi pomoću naredbe: `su (switch user):`

```
su <option> <user>
```

Svaki korisnik ima jednu primarnu grupu i X dodatnih grupa. Primarna grupa je definirana/konfigurirana unutar `/etc/passwd` datoteke, a dodatne grupe se definiraju unutar `/etc/group`.

Priprema za vježbe

Za potrebe vježbe proučite materijal na sljedećoj stranici: <https://www.hostingadvice.com/how-to/linux-add-user-to-group/> ili <https://linuxize.com/post/how-to-add-user-to-group-in-linux/>

PAŽNJA: Kada završite vježbu odaberete opciju **Shut down!**
i pogasite virtualke

Vježba 1. Kreiranje korisnika i grupa

Izvršite sljedeće radnje:

1. Kreirajte korisnike: Pero, Ivica, Marica i Djuro
2. Za sve korisnike kreirajte zaporku identičnu njihovom username.
3. Korisnik Pero je gost, korisnici Ivica i Marica su studenti, Djuro je nastavnik. Dodajte ih u odgovarajuće grupe.

Vježba 2. Dodjeljivanje prava

Izvršite sljedeće korake:

1. Na svakoj točki spajanja (particiji) iz prethodne vježbe kreirajte dva direktorija: **studenti** i **nastavnici**
2. Postavite direktoriju studenti sva prava studentima, a nastavnicima samo mogućnost čitanja
3. Postavite direktoriju nastavnici sva prava nastavnicima, a studentima samo mogućnost čitanja.
4. Unutar studenti direktorija kreirajte prazni tekstualni dokument `pero-vidi.txt`, `pero-ne-vidi.txt`
5. Postavite da korisnik Pero može čitati i editirati samo `pero-vidi.txt`.

Pažljivo proučite razliku između naredbi `chown` i `chgrp`.

Da li korisnik Ivica može dodijeliti korisniku Pero pravo na čitanje dokumenta `pero-vidi.txt`?

Dokumentiranje vježbe

Dokumentirajte završetak vježbe, snimite dokument kao „<Vaše_ime-prezime>-vježba4.docx“ unutar seminar modula Infoeduce, gdje mora biti vidljivo:

- **(screen-shot)** ispis `ls -la` za korisnika Pero, Ivica i Djuro direktorija: studenti i nastavnici

Za dobitak bodova, vježba mora biti dokumentirana najkasnije 24 sata nakon završetka nastavnog sata iz vježbi vaše grupe (ili po dogovoru ukoliko je bilo zamjene termina ili je vježba rađena u terminu subote).